



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **N. A.M.**
státní příslušnost Alžírská demokratická a lidová republika
t.č. pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty, 739 51 Vyšní Lhoty
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2020 č. j. OAM-29/LE-BA02-BA04-PS-2020, o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR se **zrušuje** a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 18. 2. 2020 č. j. OAM-29/LE-BA02-BA04-PS-2020 byl žalobce zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců ve smyslu ust. § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a podle odst. 5 téhož zákona byla stanovena doba trvání tohoto zajištění do 6. 6. 2020. Žalovaný vzal za prokázáno, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla žalobcem podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, ačkoliv žalobce mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany již dříve. O mezinárodní ochranu žalobce požádat mohl, buď na území Řecka či jiného státu Evropské unie, přes který do České republiky cestoval. Žádost o mezinárodní ochranu však podal poté, co byl zadržen Policií ČR a bylo s ním zahájeno správní řízení o vyhoštění a byl zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců. Podle názoru žalovaného by v jeho případě nebylo účinné uplatnění zvláštního opatření podle ust. § 47 zákona o azylu.
2. Žalobce podal proti shora uvedenému rozhodnutí žalobu ze dne 4. 3. 2020. V ní žalovanému vytýkal, že před vydáním napadeného rozhodnutí nezjišťoval důvody, pro které podal žádost o mezinárodní ochranu. Před vydáním tohoto rozhodnutí jej ani nevyslechl a pouze se omezil na zjištění policie v řízení o správním vyhoštění a zajištění, které však plní jiný účel, než je omezení osobní svobody žadatele o mezinárodní ochranu. S poukazem na ust. § 46a odst. 4 zákona o azylu má žalobce za to, že časový rámec pěti dnů k rozhodnutí o zajištění žadatele ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu poskytuje žalovanému dostatečný prostor k tomu, aby žalobci umožnil poskytnout důvody této žádosti. Před zajištěním bylo povinností žalovaného určit, zda je žalobce, jakožto žadatel o mezinárodní ochranu, zranitelnou osobou. Tvrzení o účelovosti podané žádosti o mezinárodní ochranu nemá dostatečnou oporu ve správním spisu a napadené rozhodnutí je podle žalobce proto nezákonné. Závěrem své žaloby žalobce vytýkal žalovanému způsob, jakým zdůvodnil neuložení zvláštního opatření podle ust. § 47 zákona o azylu. Nelegální pobyt žalobce na území ČR a účelovost podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu nemá za následek vyloučení možnosti uložit tato zvláštní opatření. Možnost použití těchto zvláštních opatření žalovaný v případě žalobce individuálně neposuzoval. K tomu žalobce dodal, že na území České republiky žije jeho bratr, k čemuž předložil kopii dokladu o potvrzení o zajištění ubytování tohoto bratra bez časového omezení na adrese P. 10, O. 3. Žalobce se proto domáhal, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2020 č. j. OAM-29/LE-BA02-BA04-PS-2020 a z předloženého správního spisu žalovaného a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání napadeného rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době jeho vydání žalovaným (ustanovení § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

5. Z obsahu skutkových zjištění vyplývajících z předloženého správního spisu žalovaného vzal v daném případě krajský soud za prokázány následující skutečnosti:

- dne 17. 2. 2020 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 11. 2. 2020 vydala Policie ČR, Krajské ředitelství policie Hlavního města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort rozhodnutí č. j. KRPA-50401-13/ČJ/2020-000022-ZSV, kterým žalobce byl zajištěn za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR a doba tohoto zajištění byla stanovena na 90 dní ode dne omezení osobní svobody. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí krajský soud zjistil, že žalobce byl dne 11. 2. 2020 kontrolován hlídkou cizinecké policie, přičemž na výzvu k předložení dokladů totožnosti lámovou angličtinou uvedl, že je Francouz, že doklad má na hotelu a bydlí v hotelu P. Poté, kdy jej hlídka následovala k uvedenému hotelu, uvedl, že zde nebydlí a že bydlí někde v bytě ve S. Dále uvedl, že není Francouz, ale že je z Alžírsku a má ve Francii azyl. Žalobce byl na to zajištěn. Přitom mu na ruce za záda byla přiložena služební pouta, neboť se choval podezřele a hrozilo, že se bude snažit utéci; nechtěl následovat hlídku policie k dalším úkonům. Provedením kontroly v systému AFIS dle otisků dvou palců nebyla nalezena žádná shoda. Policií bylo umožněno žalobci ukázat fotografii ID strany cestovního pasu, čímž byla zjištěna jeho pravděpodobná totožnost. Téhož dne byl s ním sepsán protokol o výsledku, při němž uvedl své jméno, příjmení, datum narození a bydliště v Alžírsku a popsal svou cestu ze země původu, kdy nejdříve vycestoval do Turecka na alžírský pas s turistickým tureckým vízem, tam pobýval tři týdny a poté čtyři týdny v Řecku. S další skupinou lidí následně cestoval do Srbska, Rumunska, Maďarska a Slovenska. Odtud přicestoval vlakem do České republiky. V Turecku svůj cestovní pas předal kamarádovi, který jej legálně pošle do Evropy na adresu bratra žalobce. V Čechách má bratra, který má zde pobyt a českou manželku s dítětem. Pas poslal do České republiky přes kamaráda, neboť se obával, že by jej mohl po cestě ztratit nebo by mu byl násilím odebrán. Dosud mu doručen z Turecka nebyl. Žalobce dále uvedl, mimo jiné, že v Alžírsku má hlavně ekonomické problémy, jiné problémy v zemi původu nemá. Překážkou jeho vycestování je to, že nemá cestovní pas ani peníze na cestu domů;
- dne 11. 2. 2020 vydala Policie ČR, Krajské ředitelství policie Hlavního města Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort oznámení o zahájení správního vyhoštění žalobce;
- dne 21. 2. 2020 žalobce v rámci poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany mimo jiné popsal průběh své cesty do České republiky. Jako důvody žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že Česká republika je evropská země, kde má bratra. V Alžírsku jsou jako Amazighové utiskováni a on byl několikrát v průvodu proti režimu. Naposledy na demonstraci byl chycen a zavřen po dobu 20 dnů. Chtějí práva na existenci na území Alžírsku, aby tam měli svůj jazyk; proto jednou za čas demonstrují;
- dne 27. 2. 2020 byl s žalobcem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce byl při něm podrobně dotazován na svoji příslušnost k hnutí Amazigh v Alžírsku a mimo jiné uvedl, že cestovní pas mu doposud doručen nebyl, neboť konkrétní osoba, které pas nechal, je v nemocnici. Dotyčná osoba mu telefonicky sdělila, že mu jej pošle po propuštění a že „se to zřejmě nějak zdrželo“.

6. Dle ust. § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle Evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
7. Podle ust. § 47 odst. 1 téhož zákona se zvláštním opatřením rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.
8. Krajský soud považuje za vhodné připomenout, že napadené rozhodnutí žalovaného toliko přezkoumal v rámci žalobních bodů v souladu s dispoziční zásadou vyplývající z ust. § 75 odst. 2 z věty první s. ř. s.
9. První žalobní bod žalobce spočíval v tom, že žalovaný nepostupoval správně, když učinil závěr o účelovosti podané žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, aniž by mu umožnil poskytnout údaje k této žádosti; žalobce ani nevyslechl a omezil se pouze na zjištění vyplývající v řízení o zajištění žalobce Cizineckou policií ČR. Tímto postupem také nesplnil žalovaný svou povinnost určit, zda je žadatel „zranitelnou osobou“. S touto žalobní námitkou nemůže krajský soud souhlasit proto, že takovou povinnost žalovanému žádné ustanovení zákona o azylu ani jiný právní předpis neukládá. Povinnost provést pohovor s žadatelem o mezinárodní ochranu upravuje toliko ust. § 23 zákona o azylu, čímž ovšem není míněna povinnost provedení tohoto pohovoru, ani povinnost umožnit žadateli poskytnout údaje k jeho žádosti o mezinárodní ochranu ve lhůtě stanovené žalovanému v ust. § 46a odst. 4 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení rozhodně žalovaný o zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, pokud jde o žadatele uvedeného v odst. 1 tohoto ustanovení, který je zajištěn podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, do pěti dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ani toto ustanovení tedy žalovanému neukládá provést v uvedené lhůtě s žadatelem pohovor za účelem poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. Žaloba je proto v této části nedůvodná.
10. Jako důvodnou však krajský soud shledal další žalobní námitku žalobce, a sice, že v napadeném rozhodnutí žalovaný neúčinnost použití uložení některého ze zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu zdůvodnil toliko paušálním způsobem; řádně tedy neodůvodnil, z jakých důvodů v případě žalobce nemohlo některé z možností uložení zvláštního opatření být použito. Krajský soud v Ostravě v řadě svých dřívějších rozhodnutí opakovaně poukazoval na dosavadní judikaturu zdůrazňující, že zajištění, jak podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, tak i zajištění podle zákona o azylu představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení či zbavení

osobní svobody cizince; jde tedy o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a osobní svobodu, který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladný s ústavním pořádkem (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek téhož soudu ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 5/2010-74, č. 2129/2010 Sb. NSS, nálezn Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08 č. 229/2009 Sb.). Rozhodnutí o zajištění je vázáno na podmínku, že není možné účinně uplatnit zvláštní opatření podle výše citovaného ustanovení § 47 zákona o azylu. Obdobně i Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU v čl. 8 odst. 2 uvádí, že členské státy mohou zajistit žadatele o azyl pouze v případě nutnosti, kdy nelze účinně uplatnit mírnější donucovací zařízení. V projednávané věci odůvodnil žalovaný nepoužití zvláštních opatření následovně: „Z postupu jmenovaného je zároveň dle správního orgánu zjevné, že by jeho propuštěním ze zajištění byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a že nelze v jeho případě rozumně předpokládat, že by jmenovaný náhle své jednání změnil a respektoval by zvláštní opatření dle zákona o azylu, které by mu správní orgán uložil. Ze všech těchto důvodů by uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu nebylo dle názoru správního orgánu účinné“. Žalovaný odkázal dále na judikaturu NSS, konkrétně na rozsudek č.j. 1 Azs 349/2018 a dodal: „O neúčinnosti zvláštního opatření v případě jmenovaného svědčí nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu ČR jemu uložených povinností, ale také jeho zcela účelové jednání, když se udělení mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným. Je tedy zcela zřejmé, že v jeho případě nelze uložení zvláštního opatření považovat za účinné“. Z takto podaného odůvodnění musí krajský soud i v tomto případě konstatovat (obdobně jako v rozsudku zdejšího soudu č. j. 18 Az 4/2020 – 33 ze dne 9. 3. 2020), že z něj není zřejmé, v čem vlastně žalovaný spatřuje důvody neúčinnosti použití zvláštního opatření, když jen obecně odkazuje na „postup jmenovaného a zároveň názor správního orgánu“; v této části je proto odůvodnění napadeného rozhodnutí nepřezkoumatelné. Pokud v odůvodnění rozhodnutí žalovaný v tomto směru poukázal na „zcela účelové jednání žalobce, když se udělení mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným“, odůvodňuje tím žalovaný v podstatě důvod žalobce pro jeho zajištění uvedený v § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a nikoliv nemožnost použití mírnějších prostředků, než je toto zajištění, tedy použití zvláštních opatření podle § 47 téhož zákona. K uvedenému krajský soud dodává, že teprve ve vyjádření k podané žalobě ze dne 19. 3. 2020 žalovaný uvedl, že „v případě žalobce nelze přistoupit k uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu. Jmenovaný na území ČR pobýval bez cestovního dokladu a jakéhokoliv oprávnění k pobytu. Při kontrole totožnosti se pak navíc pokusil obejít policejní orgán uvedením nepravdivých informací o jeho státní příslušnosti“. Žalovaný tak naznačil alespoň tímto způsobem nemožnost použití zvláštních opatření; učinil tak až ve svém vyjádření k podané žalobě, čímž ovšem nemohl odstranit nepřezkoumatelnost odůvodnění svého rozhodnutí v této části.

11. Krajský soud ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí zrušil podle ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti odůvodnění tohoto rozhodnutí a věc žalovanému vrátil podle odst. 4 téhož ustanovení k dalšímu řízení. Při svém novém rozhodování bude žalovaný muset přezkoumatelným způsobem vysvětlit, z jakých důvodů nelze použít v případě žalobce zvláštních opatření ve smyslu ust. § 47 zákona o azylu.

12. Žádnému z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení, neboť v řízení úspěšnému žalobci žádné prokazatelné náklady související s tímto řízením nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 31. března 2020

JUDr. Petr Indráček
samosoudce